

Rook Vrij Terrein

VO

Handreiking handhaven rookvrij schoolterrein

Doel

Met een rookvrij schoolterrein wordt een gezond schoolklimaat gecreëerd. Dit biedt leerlingen gezond voorbeeldgedrag. Door een rookvrij schoolterrein in te voeren wordt bovendien verslaving (van minderjarigen), afval en gezondheidsschade voorkomen.

Toezicht op de handhaving is nodig om de regels rond het rookvrije schoolterrein na te leven, zeker kort na de invoering. Negatieve neveneffecten, zoals overlast (afval/geluid) in de schoolomgeving, kunnen ook worden aangepakt met een effectief handhavingsbeleid.

Handhavingssuggesties:

1. Kennis van regels

Zorg voor bekendheid met en duidelijkheid over het rookvrije beleid bij alle betrokkenen. Zorg dat zowel rokers als niet-rokers weten wat mag en wat niet mag. Wees duidelijk dat de regels voor iedereen gelden op het schoolterrein. Dus ook voor bezoekers en medewerkers. Denk hierbij ook aan het effect van het geven van het goede voorbeeld.

2. Creëren van draagvlak

Maak duidelijk waarom de regels over het rookvrije schoolterrein er zijn en betrek betrokkenen vooraf over de invoer hiervan. Denk hierbij ook aan buurtbewoners die mogelijk meer rokers in de omgeving gaan zien.

Bij elke verandering reageren mensen nu eenmaal verschillend. Bij de verspreiding van nieuwe regels en het creëren van draagvlak hiervoor, kan gebruik worden gemaakt van gedragsstijlen waarmee gebruikers omgaan met veranderingen:

- Innovators: mensen die de verandering direct omhelzen en verder zouden willen gaan;
- Loyalen: mensen die zich voegen naar veranderingen en daar het beste van maken;
- Aarzelaars: mensen die eerst overtuigd moeten worden en zaken zorgvuldig willen bekijken;
- Weigeraars: mensen die overtuigd tegen een verandering zijn en blijven.

Gebruik de innovators om anderen enthousiast te maken. Besteed daarnaast vooral aandacht aan de loyalen en de aarzelaars; ondersteun hen om enthousiasme voor de veranderingen te ontwikkelen. Steek niet bovenmatig veel energie in de weigeraars. Als de regels er eenmaal zijn zullen zij uiteindelijk hun gedrag aanpassen.

3. Verleiden tot goed gedrag

Zorg dat goed gedrag makkelijk en logisch op te volgen is. Verwijder bijvoorbeeld asbakken en rookhokken op het schoolterrein. Breng borden aan die aangeven dat het terrein rookvrij is. Breng bij aanpassingen aan het schoolterrein zoveel mogelijk overzicht aan. Houd bijvoorbeeld rekening met looproutes en vaste plekken van rokers. Maak het terrein overzichtelijk voor handhavers en plaats eventueel een afscheiding, zodat rokers buiten het terrein minder zichtbaar zijn.

Aanspreken kan op meerdere manieren. Maar ook hier geldt: het is de toon die de muziek maakt. Humor of een niet vermanende toon brengt meestal meer positief gedrag en naleving. Voor tips kunt u kijken in de gesprekshandleiding rookvrij schoolterrein op www.gezondeschool.nl/rookvrijschoolterrein.

4. Kans op handhaving

Het is belangrijk dat alle rokers (dus leerlingen en medewerkers van de school) weten dat de kans groot is dat zij worden aangesproken op hun rookgedrag op het schoolterrein, of dat er zelfs een sanctie kan volgen.

De werking van handhaving is vooral sterk als deze vanaf de start van het rookvrije schoolplein wordt ingezet en gecontinueerd. Handhaving van een rookvrij schoolterrein kan worden ingezet als een gedeelde verantwoordelijkheid van rokers en niet-rokers. De school kan bijvoorbeeld leerlingen trainen in aspecten van handhaving, zoals het geven van feedback.

5. Sanctie-ernst

Een sanctie kan naleving stimuleren, maar dan moet deze wel bekend zijn bij de betrokken. Daarnaast is het belangrijk dat een sanctie past binnen de cultuur en werkwijze van een school. Het opruimen van peuken of het schoonmaken van een schoolplein kan bijvoorbeeld een gepaste maatregel zijn, en bovendien goede wil in de buurt opleveren.

Effect meten

Het kan nuttig zijn om te meten welk effect de nieuwe regels hebben, bijvoorbeeld door te evalueren. Leerlingen kunnen hierbij worden betrokken, bijvoorbeeld via onderzoekopdracht. Voorbeelden van vragen vindt u bij de ondersteuningsmaterialen op www.gezondeschool.nl/schoolterrein.

Meer informatie

www.gezondeschool.nl/rookvrijschoolterrein
rookvrijschoolterrein@gezondeschool.nl

Maart 2016